

hmeljar

**GLASILO HME LJARSKE
ZADRUGE z o.j.v ŽALCU**

**ŽALEC, JANUAR—FEBRUAR 1952
Leto VII. Štev. 1-2**

Zdaj gre pa zares...

Pri vsakem gospodarstvu ali kakršnem koli poslu je oziroma bi moral biti glavni smoter donosnost. S tujo besedo pravimo tudi rentabilnost. Če tega ne upoštevamo, potem slabo gospodarimo, to se pravi, da delamo zastonj, v izgubo. V izgubo delati pa ni pametno, je torej nesmiselno. Sicer je res, da hote nihče ne dela rad tjavendan, res pa je tudi, da ljudje dejansko mnogokrat delajo v izgubo, in sicer zato, ker so prepovršni ali pa ne znajo pretehtati položaja. Z drugimi besedami bi rekli: ne znajo vedno ugotoviti, kdaj je kakšna stvar donosna in kdaj ni. Smisel ima pa le takšno delo, od katerega ima človek kakšen hasek.

Tudi pri pridelovanju hmelja nastaja vprašanje njegove donosnosti. Za Savinjsko dolino je hmeljarstvo glavna kmetijska panoga in si brez njega našega gospodarstva ne moremo predstavljati. Ne vem, če je še kakšna druga kultura, če izvzamemo vinsko trto, ki bi gojitelja tako vezala na sebe kakor hmelj. Po eni strani se na njega jezimo leto in dan, prinaša nam skrbi in povzroča toliko truda, da ga imamo mimogrede za največje zlo. Zopet pa mu po drugi strani odpuščamo in je naš največji prijatelj. Radi ga vidimo, še rajši se o njem pogovorimo, posvečamo mu največjo skrb kot svojemu otroku, pa naj bo še rastlina ali pa že obran in posušen na naših spraviliščih. Skratka, z njim preživljamo slabe in dobre čase, postal je popolnoma naš, tako da često niti ne mislimo na to, ali je donosen ali ni.

V preteklih letih, ko nam je bilo sajenje oziroma gojenje hmelja tako rekoč vsiljeno, vsaj glede površin, res nismo prišli do tega, da bi tehtali rentabilnost hmeljarstva. Plan je bil določen, hočeš nočeš, saditi ga je bilo treba. Z večanjem površin se je večala tudi odgovornost in nevolja, naraščalo je delo, da so mnogi že obupavali. Pri hmeljarjih je nastajal odpor, odpor proti planu, proti vedno večjim površinam in kmalu bi nastal odpor proti samemu hmelju! Vendar, bodimo si odkriti, še večji odpor pa bi nastal, če bi dobili ukaz: Hmelj se mora izorati! Takrat bi bila Savinjska dolina prav gotovo enodušna: Ne, tega ne bomo storili! Hmelj je naš, ponos naše doline, kateremu smo že priznali, da smo se z njim rešili revščine nekdanjih dni.

Do lanskega leta torej ni bilo vprašanje o donosnosti hmelja iz navedenih okoliščin pereče, recimo aktualno. To pa iz enostavnega razloga, ker je naš hmeljar imel vsako leto manj zemlje za ostale poljske pridelke. Bal se je namreč za kruh, branil se je lakote, ki si jo je že predstavljal v prividih. Navezan je bil pač izključno na svoje pridelke. Kadar pa je borba za kruh, takrat nihče ne upošteva drugih stvari in tudi donosnosti ne.

Stvari pa so se začele naglo spreminjati. Obvezne oddaje so postopoma odpadale, prosti trg je začel do-

bivati svojo veljavo, črna borza pa se je vsemu temu naglo odmikala. Cene poljskih pridelkov so dnevno padale. Kruh je bil vedno bliže in iz dneva v dan bolj dosegljiv. Strah za njega je splahnel. Naš hmeljar je stresel z glavo in pomislil: Kaj pa sedaj?

Slišal je, da tudi država uvaja nov gospodarski sistem. Sistem, ki bo slonel na osnovi rentabilnosti. To spremembo že doživljamo. Vsako podjetje, tovarna ali obrat bo odslej gospodarilo na svoj račun, po načelu donosnosti. In kadar se gospodar tako, potem bo vsak in tudi naš hmeljar premislil, kaj in kako bo izdeloval, kaj in kako bo prideloval, da bo rentabilno, donosno. To se pravi pridelovati to in tako, da bo krilo stroške in ustvarilo dohodek oziroma zaslužek.

S to spremembo je postavljeno naše kmetijstvo pred novo in težko nalogo. Izbirati bo treba tiste kulture in panoge kmetijstva, ki bodo donosne, se pravi, ki bodo zmogle konkurenco s tujim svetom. Našemu kmetu bo težko ali pa sploh nemogoče zdržati konkurenco na primer z žitom, kajti naši pridelovalni stroški so previsoki. Spričo naše razdrobljenosti njiv je delo težavno in zamotano in zaradi tega tudi dražje. V bodoče pa bo šlo pred vsem zato, kdo bo nudil boljše in cenejše blago.

Za našega hmeljarja ta izbira ne bo težka. Brez svinčnika bo lahko vsak izračunal, da bo tudi v bodoče naša donosna panoga edino hmelj. Morda se utegne kdo vprašati, zakaj edino hmelj? Na to se da odgovoriti tako-le: Žito pridelujejo po vsem svetu in sicer v velikih razmerah, na površinah, kjer pride v poštev izključno strojna obdelava. Ta pa je najbolj enostavna in najcenejša kar vpliva na nizke pridelovalne stroške. Mi se z njimi ne moremo kosati. Z njimi torej nismo zmogni konkurence, pa četudi bi imeli žito na razpolago za izvoz. Razumljivo je, da se naše cene same po sebi ravna po cenah na tujih tržiščih, posebno še, če bi začeli potrebno blago uvažati.

Pri hmelju je stvar precej drugačna. Hmelj ne raste povsod, to je, raste le v nekaterih pokrajnah. In še pri tem je kakovost zelo različna, kar naši hmeljarji dobro vedo. Cene pri hmelju se ustvarjajo z ozirom na letne pridelke in na obstoječe zaloge — oboje z ozirom na potrebe pivovarn, kar je zopet v odvisnosti večje ali manjše potrošnje piva.

Naš savinjski golding je priznan kot hmelj prvo vrstne kvalitete. Zaradi tega smo z njim tudi zmogni konkurence. In ker smo tega zmogni, zato je za nas dana možnost, da se bo pridelovanje hmelja izplačalo. Torej hmelj bo donosna panoga, bolj donosna od drugih kultur. Samo nadprodukcija in padec potrošnje piva bi zbila ceno navzdol. Lahko še tudi mednarodni politični položaj, kar pa ga seveda ne moremo predvidevati.

Poleg hmelja bo kolikor toliko donosno še pridelovanje krompirja, zlasti v krajih, kjer dobro uspeva. Savinjska dolina pa daje razmeroma visoke hektarske donose. Težje ali pa sploh nemogoče pa bo z drugimi kmetijskimi pridelki. Pri njih bomo delali z izgubo. Vendar bo to pač potrebno zlo, ker zaradi kolobarjenja ne bomo mogli ravnati drugače. Hmelja namreč ne moremo prisiliti, da bi rasel stalno na eni in isti njivi.

Zahteva pač takšno zemljo, s katero se ni srečal že 10 do 15 let.

Že iz teh kratkih ugotovitev spoznamo, da gre sedaj za res! Najbrže so redki tisti hmeljarji, ki tega ne bi verjeli in še morda mislijo na krčenje svojih nasadov. Zelo se bodo ušteli in že v jeseni bodo obžalovali svojo lahkomišelnost. Takšni hmeljarji so lahko prepričani, kakor so že vsi ostali, da je bil hmelj rešitelj v preteklosti in bo tudi v bodočnosti!

Ivan Kronovšek

Ing. Janko Petriček

Kemične analize hmelja letnika 1950 in 1951

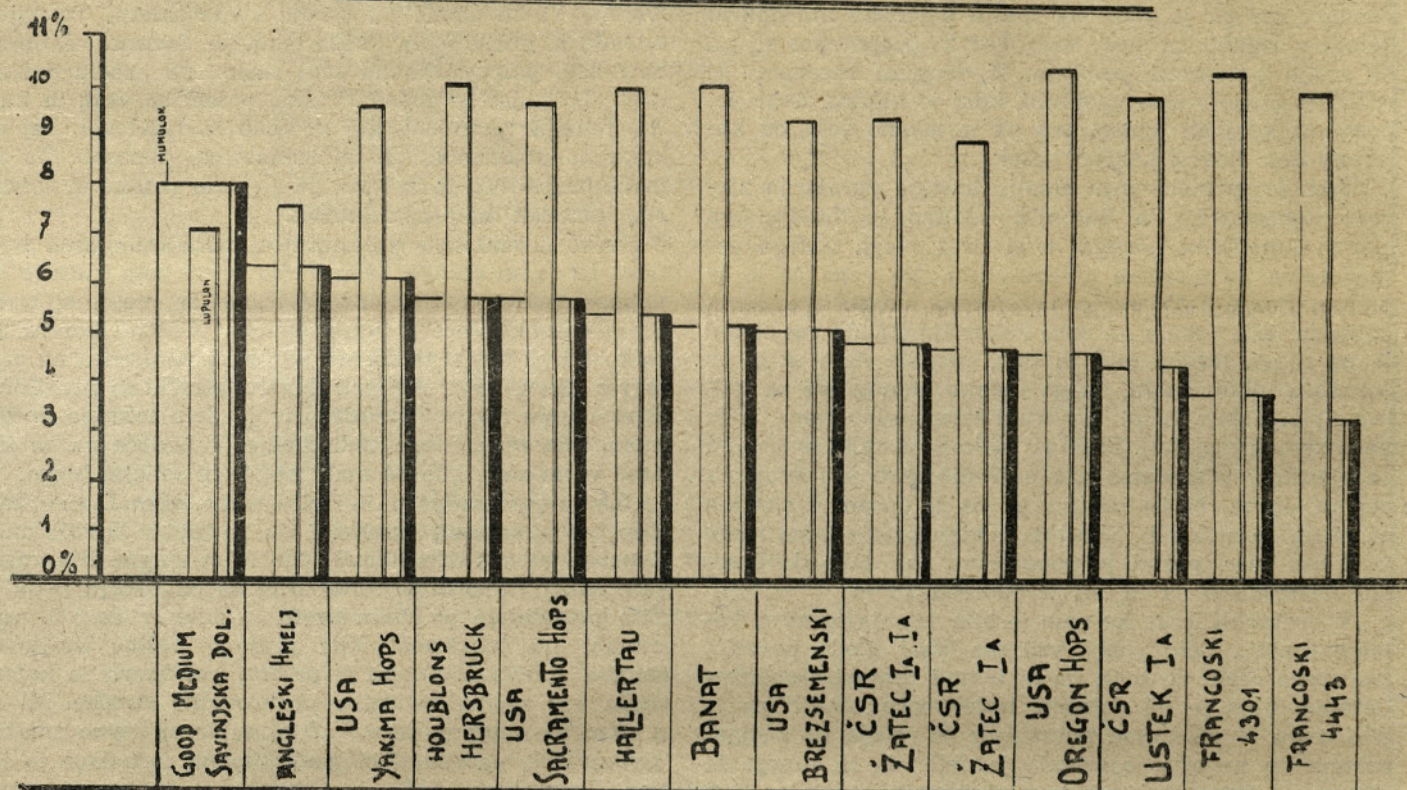
Številne analize hmelja letnika 1951 kažejo prav razveseljive rezultate, zlasti če pogledamo nazaj na letnik 1950, ki je pokazal prav nizke številke — to pa zaradi hude suše. Rezultatov analiz letnika 1950 nismo objavili, hočemo pa jih v današnjem članku na kratko omeniti.

Kakor smo že večkrat pisali, ne more ročno bonitiranje ali ocenjevanje po zunanjem videzu biti absoluten kriterij za kakovost hmelja, ampak šele kemična analiza

je mnogo manjša od humulona. Grenke lastnosti pa imajo mehke smole, ki nastanejo iz lupulona. Lupulon ni obstojen in hmelji z mnogo lupulona in malo humulona so manj vredni.

Ustavimo se predvsem na grafikonu Tab. III. Tu vidimo, da ima naš savinjski hmelj mnogo več humulona (ca. 8%) in manj lupulona (7,2%). Hmelji tujega

VSEBINA HUMULONA IN LUPULONA HMELJEV RAZNEGA POREKLA ŽETVE 1950.

nam daje točno opredeljeno sliko o pravi vrednosti. Na tem mestu naj še enkrat omenimo, da vsebuje lupulin v hmeljskem storžku razne kemične spojine, ki so aktivno udeležene pri varjenju piva, kot sta humulon in lupulon in ki dajeta tudi podlago za ocenjevanje grenčične in antiseptične vrednosti.

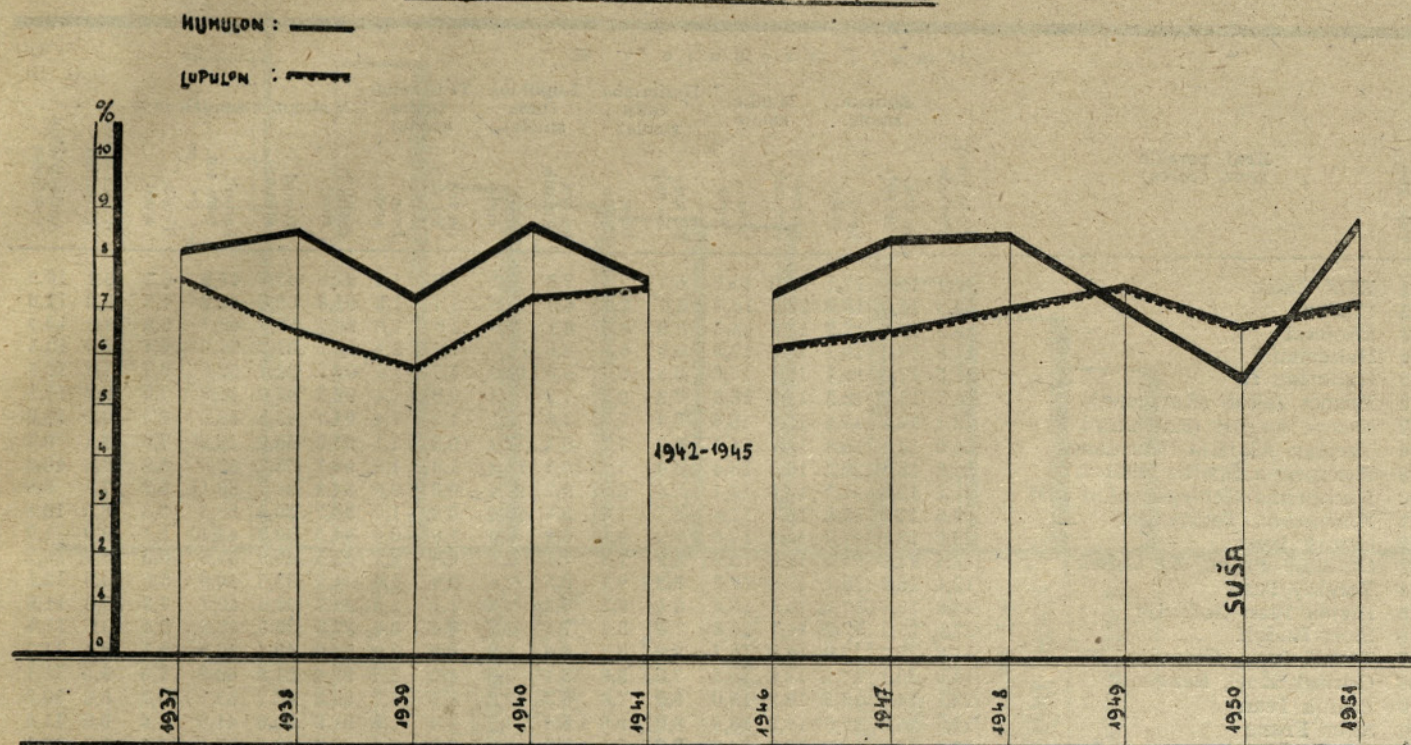
Najdragocenejša sestavina vsakega hmelja je humulon, katerega dobimo v čisti obliki po precej kompliciranem postopku v brezračnem prostoru v obliki belih, na zraku neobstojećih kristalov. Ker nastane iz humulona pri kuhanju pive nova snov, tkzv. izohumulon, ki podeli pivu vse potrebne lastnosti za okus in obstojnost je jasno, da čim več je humulona v hmelju, tem več se tvori izohumulon pri varjenju. Hmelj je torej tem boljši, čim več humulona vsebuje. Lupulon sam pa nima grenkih lastnosti, pa tudi njegova antiseptična vrednost

izvora kot angleški, ameriški, češki, nemški, banatski, francoski in belgijski kažejo vsi brez izjeme (tudi češki-žateški razmeroma nizek odstotek humulona, ki se suče med 4,5—6%, medtem ko pa imajo lupulona okrog 10%. Savinjski hmelj letnika 1950 je vseboval povprečno 7,5 % lupulona. Vzorec Good medium letnika 1950 (tab. III.) je vseboval 8,2% humulona in 7,3% lupulona. V kratkem povedano: hmelj letnika 1950 je bil najslabši, odkar imamo analitske podatke, to je od leta 1937. (Primerjaj tab. II.!) Temu je bilo vzrok sušno leto. Svoječas smo že pisali, da nastane lupulon za časa dozorevanja mnogo pred humulonom. Nadalje vemo tudi, da se tvori humulon na račun lupulona, in to šele v drugi polovici avgusta, da je torej neka genetska zveza med humulonom in lupulonom. Ker pa je to leto primanjkovalo vlage, se ta tvorba ni mogla vršiti v normalnem

POVPREČNE MNOŽINE HUMULONA IN LUPULONA

LETNIKOV 1937 - 1941 IN 1946 - 1951.

TAB. II.

obsegu in zaradi tega je tudi jasno, zakaj je imel letnik 1950 tako nizek odstotek humulona.

Mimogrede bodi povedano, da so se pojavili v tem letu nekateri »pismouki«, ki jim nikakor ni hotelo v glavo, da je imel hmelj l. 1950. ta malo humulona, da so hoteli vedeti več, kot so dokazali neizprosni in eksantni zakoni kemije. Na tem mestu moramo z vso odočnostjo poudariti, da je samo strokovnjak-znanstvenik edini upravičen diskutirati o problematiki postopka in metode!

Ako primerjamo t. belo padavin v letu 1950 in 1951 v mesecih maj, junij, julij, avgust, vidimo, da je bilo v maju 1950 samo 20,0 mm dežja napram 170,5 mm v istem mesecu l. 1951. Razlika v padavinah je znašala celih 150,5 mm! V juniju l. 1950 je bilo dežja 69,0 mm, medtem, ko ga je bilo v istem mesecu l. 1951. 120,4 mm. Prav tako se razlikuje mesec julij z 75,4 mm od istega meseca v letu 1951 z 130,7 mm! V avgustu je bila množina v obeh letih skoro enaka.

Padavine v milimetrih:

mesec	1950	1951
maj	20,0 mm	170,5 mm
junij	69,0 mm	120,4 mm
julij	75,4 mm	130,7 mm
avgust	74,4 mm	73,6 mm

Iz tabel II. in III. vidimo, da so značilne za naš savinjski golding sledeče lastnosti:

1. Množina humulona savinjskega hmelja je mnogo višja od vseh nam znanih hmeljev iz inozemstva, saj znaša **povprečno** v 11 letih (glej tab. II.) 8,5% humulona. Te številke doslej ni dosegel nobeden, tudi ne najboljši inozemski hmelj kot so n. pr.: Tettnang, Hallertau, Žatec ČSR. Tako vsebujeta »Hochprima Tettnanger« in »Hochprima Spalter« okoli 7%, Hallertau Prima 6,7%,

Žatec ČSR 5,2% in 4,7%, prima hmelj iz Alzacije 5,5%, francoski 3,8%, belgijski 3,3%. Zaradi zanimivosti navajamo še nekoliko analiz tujega hmelja, in sicer imajo: ameriški hmelj brez semena 5,2% humulona, Ustek ČSR prima 4,4%, Hersbruck 5,8%, angleški 6,3%, Sacramento Hops USA 5,2%, Oregon USA 4,2%, argentinski hmelji iz Cipollettija v dolini reke R'o Negro 6,5%.

Na podlagi analiz, ki smo jih izvršili z vsemi navedenimi hmelji vidimo, da nobeden njih zdaleka ne doseže kvalitete našega goldinga, da smo torej **na prvem mestu na svetu**.

2. Množina lupulona savinjskega hmelja se giblje stalno med 6—7,8%, medtem ko imajo vsi inozemski hmelji 9—11,4% lupulona (glej tabelo III., kjer je lupulon označen z ozkim, tanko črtanim pravokotnikom!). Vsi poprej imenovani inozemski hmelji imajo torej zelo visok odstotek lupulona in manj humulona, so zaradi tega po kakovosti slabši od savinjskega. Pri našem hmelju pa je **vedno** (razen letnika 1950) odstotek humulona **višji** od lupulona. To je lastnost, ki je tipična samo za naš golding.

Iz diagrama tab II. vidimo povprečne množine humulona in lupulona savinjskega hmelja letnikov 1937 do 1941 in 1946 do 1951. Najvišjo množino humulona v vseh 11 letih ima hmelj letnika 1951, najnižjo pa letnik 1950, kjer je nastopil edinstven primer doslej, da je več lupulona kot humulona, torej tako kot je to normalno pri vseh inozemskih hmeljih. Suša leta 1950 je s svojim vplivom na razvoj humulona uvrstila naš hmelj v kategorijo inozemskega.

Kemične sestavine hmelja letnika 1951 so doslej najvišje, saj so **nad 10letnim povprečjem**, in sicer:

Celokupnih smol je 17,6% — povprečje 10 let je pa 16,8% — t. j. 1,2% **nad povprečjem**.

Mehkih smol je 15,8% — povprečje 10 let je pa 15,2% — t. j. 0,6% **nad povprečjem**.

Humulona je 8,5% — povprečje 10 let je 8,1% — t. j. 0,4% **nad povprečjem**.

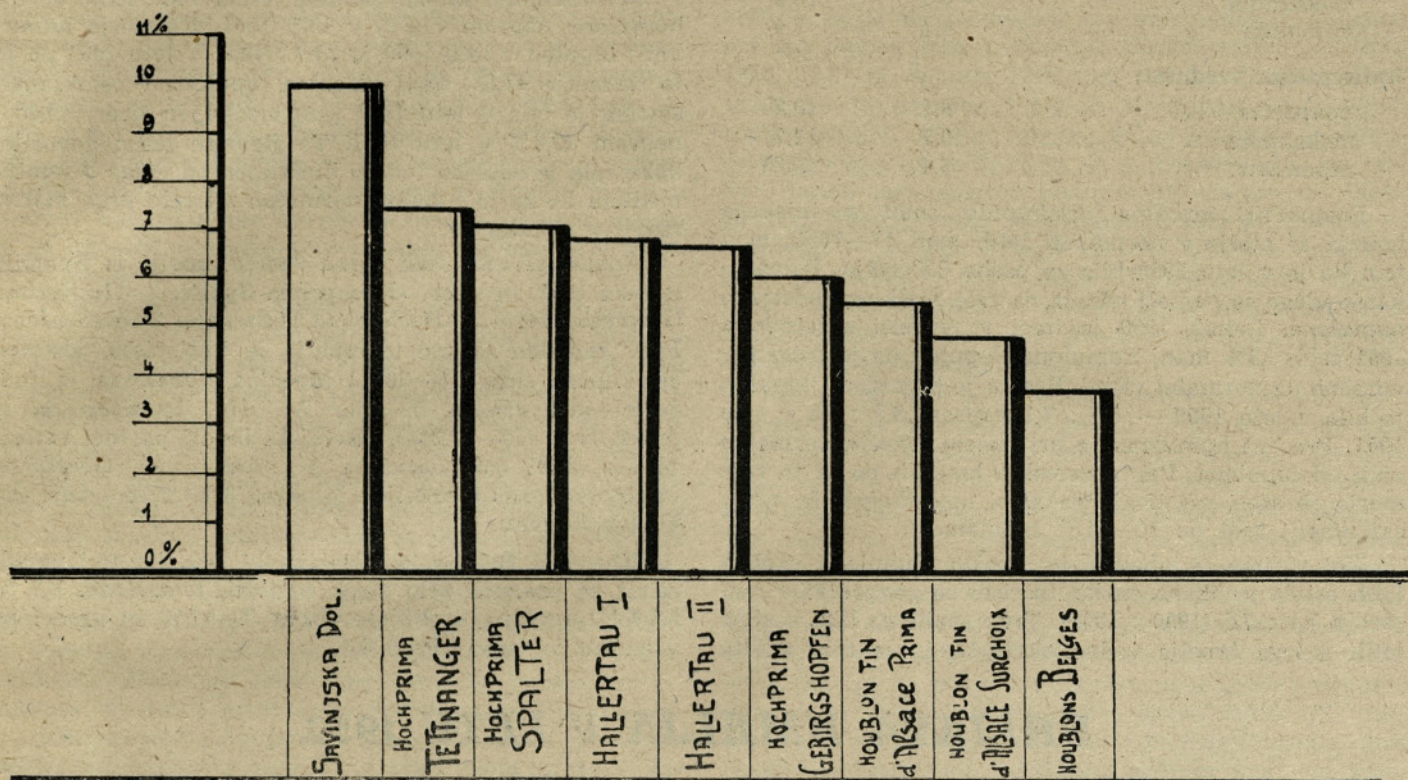
Kemične analize hmelja letnika 1951

TABELA IV.

		H m e l j v s e b u j e v %																					
Tek. štev.	Kraj, poreklo (štev. vzorca)	Voda konv. metoda	Skupne smole		Mehke smole		Humulona (alfa smole)		Lupulona (beta smole)		Trde smole (gama smole)		V skupnih smolah je				Woelmerova grenica	Antiseptična vrednost					
			na zra- ku suh	brez vode	na zra- ku suh	brez vode	na zra- ku suh	brez vode	na zra- ku suh	brez vode	na zra- ku suh	brez vode	mehkih smol	Humul. alfa sm.	Lupul. beta sm.	Trdih smol							
1	KDZ Žalec	11,1	15,2	17,1	14,0	15,7	6,7	7,5	7,3	8,2	1,2	1,4	91,8	43,9	47,9	8,2	8,4	10,2					
2	Choice	12,3	15,8	18,0	14,7	16,7	8,0	9,1	6,7	7,6	1,1	1,3	92,8	50,6	42,2	7,2	9,9	11,6					
3	Choicest	12,2	15,1	17,2	13,7	15,6	7,6	8,6	6,1	7,6	1,6	1,0	90,7	50,0	40,7	9,3	9,3	10,9					
4	Hallertau I	11,8	17,3	19,1	15,5	17,5	6,0	6,8	9,5	10,7	1,8	2,1	89,3	34,7	54,6	10,7	8,0	10,3					
5	Hallertau II	11,5	17,3	19,5	15,6	17,6	6,3	6,7	9,3	10,9	1,7	1,9	90,3	34,4	55,9	9,7	7,9	10,3					
6	Hropot Jakob (Karmann)	14,1	15,7	18,2	14,5	16,8	7,3	8,5	7,2	8,3	0,8	1,4	92,3	45,6	46,7	7,7	9,2	11,1					
7	Novak Avgust (Karmann)	13,1	14,6	16,8	13,4	15,4	6,4	7,3	7,0	8,1	1,2	1,4	91,7	43,5	48,2	8,3	8,2	10,0					
8	Terglav Alojzija (Karmann)	14,0	13,5	15,8	12,7	14,7	6,3	7,3	6,4	7,4	0,8	1,1	93,0	46,2	46,8	7,0	8,1	9,7					
9	Hochprima Spalter 1951	10,6	18,1	20,2	16,5	18,4	6,4	7,1	10,1	11,3	1,6	1,8	91,1	35,2	55,9	8,9	8,3	10,8					
10	Hochprima Gebirgshopfen 1951	11,2	15,5	17,3	14,6	16,4	5,4	6,0	9,2	10,4	0,9	0,9	94,8	34,7	60,1	5,2	7,1	9,4					
11	Hochprima Tettnanger	9,6	17,0	18,8	16,1	17,8	6,7	7,4	9,4	10,4	0,9	1,0	94,7	39,4	55,3	5,3	8,5	10,8					
12	Ocvirk Ivan	13,0	15,6	17,9	14,8	17,0	7,9	9,1	6,9	7,9	1,8	0,9	94,9	50,8	44,1	5,1	9,9	11,7					
13	Omladič Franc, Zg. Ložnica	12,4	14,9	17,0	14,0	15,9	6,9	7,8	7,1	8,1	0,9	1,1	93,5	45,9	47,6	6,5	8,7	10,7					
14	Terglav Ivan	12,4	15,9	18,1	15,0	17,1	8,5	9,7	6,5	7,4	0,9	1,0	94,5	53,6	40,9	5,5	10,5	12,1					
15	Bizjak Ivan Gotovlje	11,9	15,6	17,7	14,5	16,4	8,1	9,2	6,4	7,2	1,1	1,3	92,7	52,0	40,7	7,3	10,0	11,6					
16	Siter Rudolf	12,5	15,1	17,2	14,7	16,8	7,6	8,6	7,1	8,2	0,4	0,4	97,6	50,0	47,6	2,4	9,5	11,4					
17	Trobiš Ivan, Gotovlje	11,8	15,6	17,6	14,8	16,7	7,9	8,5	6,9	8,2	0,8	0,9	94,9	48,4	46,5	5,1	9,4	11,2					
18	Gorišek Karl, Bezovnik	12,0	15,1	17,1	13,9	15,8	7,8	8,8	6,1	7,0	1,2	1,3	92,4	51,5	40,9	7,6	9,5	11,1					
19	Rojnik Ivan	12,1	14,7	16,7	13,2	15,0	6,9	7,8	6,3	7,2	1,5	1,7	89,8	46,7	43,1	10,2	8,6	10,2					
20	Siter Franc	11,7	15,8	17,8	14,4	16,3	8,0	9,0	6,4	7,3	1,4	1,5	91,6	50,6	41,0	8,4	9,8	11,4					
21	Cvenk Štefan	13,4	14,5	16,7	12,5	14,3	7,0	8,1	5,5	6,2	2,0	2,4	85,6	48,5	37,1	14,4	8,8	10,1					
22	Jošt Anton, Gotovlje	13,0	16,8	19,3	15,3	17,5	8,7	10,0	6,6	7,5	1,5	1,8	90,7	51,8	38,9	9,3	10,8	12,7					
23	Rojnik Justina	12,5	15,5	17,7	13,7	15,6	8,0	9,1	5,7	6,5	1,8	2,1	88,1	51,4	36,7	11,9	9,8	11,2					
24	Sedminek Jera, Podlog	12,4	14,9	17,0	13,6	15,5	7,4	8,4	6,2	7,1	1,3	1,5	91,2	49,4	41,8	8,8	9,2	10,7					
25	Antloga Jožefa	12,8	15,7	18,0	13,8	15,8	7,8	8,9	6,0	6,9	1,9	2,2	87,8	49,5	38,3	12,2	9,8	11,8					
26	Kač Jožefa	12,8	15,3	17,5	13,9	15,9	8,0	9,2	5,9	6,7	1,4	1,6	90,8	52,6	38,2	9,2	9,9	11,4					
27	Rebec Anton, Gorica	12,7	15,5	17,7	13,6	15,5	7,5	8,5	6,1	7,0	1,9	2,2	87,5	48,0	39,5	12,5	9,2	10,8					
28	Zličar Elizabeta	12,6	15,7	17,9	14,6	16,7	8,2	9,3	6,4	7,4	1,1	1,2	93,3	52,0	41,3	6,7	10,1	11,7					
29	Hibrid 24	11,1	13,3	14,9	12,3	13,8	3,9	4,4	8,4	9,4	1,0	1,1	92,6	29,5	63,1	7,4	5,4	7,5					
30	Marenberg	10,2	16,1	17,9	14,9	16,6	7,6	8,4	7,3	8,2	1,2	1,3	92,7	46,9	45,8	7,3	9,3	11,1					
31	Mutec Ignac, Levec	11,4	15,8	17,8	15,3	17,2	8,1	9,1	7,2	8,1	0,5	0,6	96,6	51,1	45,5	3,4	10,0	11,8					
32	Helbl Franc, Dobrava	10,6	15,3	17,1	14,0	15,6	7,1	7,9	6,9	7,7	1,3	1,5	91,3	46,3	45,0	8,7	8,7	10,4					
33	KDZ Prekopa	10,4	16,1	17,9	14,9	16,6	7,6	8,5	7,3	8,1	1,2	1,3	92,8	47,5	45,3	7,2	9,4	11,3					
34	Lešnik Štefan, Zg. Ložnica	10,6	15,4	17,2	14,9	16,6	7,1	7,9	7,8	8,7	0,5	0,6	96,5	45,9	50,6	3,5	8,8	10,8					
35	Stožir Karl, Šmartno R. d.	11,0	14,5	16,3	14,2	15,9	6,7	7,5	7,5	8,4	0,3	0,5	97,5	46,0	51,5	2,5	8,4	10,3					
36	Pader Ivan, Breg	10,9	15,6	17,5	13,7	15,3	7,3	8,2	6,4	7,1	1,9	2,2	87,4	46,8	40,6	12,6	9,0	10,5					
37	Goršek Ana, Migojnice	10,9	15,3	17,2	13,6	15,3	7,5	8,4	6,1	6,9	1,7	1,9	88,9	48,8	40,1	11,1	9,1	10,7					
38	Jezernik Martin, Zg. Ponikva	10,4	14,4	16,0	12,9	14,4	6,8	7,6	6,1	6,8	1,5	1,6	90,0	47,5	42,5	10,0	8,3	9,8					
39	Lončar Štefa, Grajska vas	10,1	16,3	18,1	14,7	16,3	8,4	9,2	6,4	7,1	1,6	1,8	90,0	50,8	39,2	10,0	10,0	11,5					
40	Zagoričnik Vinko, Podvin	10,3	14,7	16,3	13,7	15,2	7,4	8,2	6,3	7,0	1,0	1,1	93,2	50,3	42,9	6,8	9,0	10,5					
41	Kok Ferdo, Grajska vas	11,0	17,0	19,1	14,4	16,2	8,0	8,9	6,4	7,3	2,6	2,9	84,8	46,6	38,2	15,2	9,7	11,3					
42	Vrečar Franc, Podlog	11,0	15,4	17,3	13,9	15,6	7,3	8,2	6,6	7,4	1,5	1,7	90,2	47,4	42,8	9,8	9,0	10,6					
43	Mahor Franc, Parižlje	10,2	14,8	16,5	13,8	15,3	6,9	7,7	6,9	7,6	1,0	1,2	92,8	46,7	46,1	7,2	8,5	10,7					
44	Ocvirk Terezija, Arja vas	9,5	14,8	16,4	14,0	15,4	7,3	8,1	6,7	7,3	0,8	1,0	93,9	49,4	44,5	6,1	8,9	10,5					
45	Vranič Katarina, Prekopa	9,3	16,3	18,0	15,0	16,5	8,1	8,9	6,9	7,7	1,3	1,4	92,2	49,4	42,8	7,8	9,7	11,4					
46	Gomilšek Matija, Ostrožno	9,9	14,6	16,2	13,1	14,5	6,4	7,1	6,7	8,2	0,6	0,7	95,8	45,4	50,4	4,2	8,3	10,1					
47	Lešar Franc, Lopata	9,7	14,7	16,3	14,1	15,6	6,7	7,4	7,4	7,4	1,5	1,7	89,5	43,8	45,7	10,2	7,9	9,5					
48	Razboršek Jernej, M. Pirešica	8,9	15,6	17,1	13,7	15,0	7,4	8,1	6,3	6,9	1,9	2,1	87,7	47,4	40,3	12,3	9,0	10,4					
49	Bizjak Marija, Letuš	10,6	17,1	19,1	15,5	17,3	8,1	9,0	7,4	8,3	1,6	1,8	90,6	47,1	43,5	9,4	9,9	11,3					
50	Podgoršek Jože, Ostrožno	10,7	13,9	15,5	12,9	14,4	6,2	6,9	6,7	7,5	1,0	1,1	92,9	44,5	48,4	7,1	7,7	9,4					
51	Seme Franc, Vrbje	10,0	14,6	16,2	13,0	14,4	6,8	7,5	6,2	6,9	1,6	1,8	88,9	46,3	42,6	11,1	8,2	10,8					
52	Skočir Anton, Nova cerkev	9,7	16,7	18,4	14,7	16,2	7,6	8,4	7,2	7,8	2,0	2,2	83,1	45,7	42,4	11,9	9,2	11,0					
53	Sotler Franc, Gorenje	10,5	16,3	18,2	14,6	16,3	6,2	6,9	8,4	9,4	1,7	1,9	89,6	37,9	51,7	10,4	7,9	10,0					
54	Serdoner Peter, Parižlje	10,7	14,6	16,3	12,9	14,4	6,9	7,7	6,0	6,7	1,7	1,9	88,3	47,2	41,1	11,7	8,4	9,9					
55	Houblons Belges A&M Fache	7,6	13,4	14,5	11,6	12,5	2,5	2,7	9,1	9,8	1,8	2,0	86,2	18,6	67,6	13,8	3,8	5,9					
56	Houblons Fin d'Alsace Surchoix	7,5	14,2	15,3	12,2	13,2	4,5	4,8	7,7	8,4	2,0	2,1	86,3	31,4	54,9	13,7	5,7	7,6					
57	Houblons Fin d'Alsace Prima	8,1	14,6	15,9	12,9	14,0	5,1	5,5	7,8	8,5	1,7	1,9	88,1	34,6	53,5	11,9	6,4	8,3					
58	Četina Jože, Sp. Grušovlje	10,7	14,7	16,4	13,0	14,5	6,9	7,7	6,1	6,8	1,7	1,9</											

VSEBINA HUMULONA HMELJEV RAZNEGA POREKLA ŽETVE 1951.

TAB. I.

Lupulona je 7,5% — povprečje 10 let je 7,1% — t. j. 0,4% nad povprečjem.

Iz vsega tega je razvidno, da je bil lanski letnik neprimerno boljši od vseh v zadnjih 11 letih.

Tabela IV. nam predločuje rezultate analiz hmelja letnika 1951 iz raznih krajev Savinjske doline — med njimi je 8 vzorcev inozemskega hmelja.

Najvišji odstotek celokupnih smol imajo vzorci št. 22 (Gotovlje), št. 49 (Letuš) in št. 63 (Kasaze). Med najnižje pa spadajo vzorci št. 38 (Ponikva), št. 40 (Podvin), št. 51 (Vrbje), št. 61 (Dobriša vas), št. 62 (Teharje) in št. 67 (Zakl).

Najvišji odstotek humulona je imel vzorec št. 22 iz Gotovelj, in sicer celih 10%, kar doslej še ni bilo doseženo pri nobenem hmelju. Nato sledijo vzorci št. 49 (Letuš) z 9,0% humulona, št. 63 (Kasaze) z 9,5% humulona.

Dasiravno imajo vzorci št. 38, 40, 51, 61, 62 in 67 najmanjši odstotek celokupnih smol, vendar izkazujejo razmeroma mnogo humulona, in sicer 7,6%, 8,2%, 7,5%, 8,0%, 7,4% in 6,5%, to se pravi, da je tudi pri teh množina humulona večja od odstotka lupulona. Pri omenjenih treh najboljših vzorcih je množina humulona v celokupnih smolah 51,8%, 47,1% in 46,5%.

Lupulona ali beta smole imajo ti vzorci: 7,5%, 8,3% in 7,4%, ali 38,9%, 43,5% in 36,3% od celokupnih smol. Grenična vrednost znaša: 10,8, 9,5 in 10,3; antiseptična vrednost pa: 12,7, 11,3 in 11,9.

Kako zelo je vplivala suša v letu 1950 na kakovost hmelja, vidimo najbolje, ako primerjamo rezultate analiz letnikov 1950 in 1951.

Tabela 5.

	Let. 1950	Let. 1951
Celokupne smole:	%	%
povprečno	14,5	17,6
maksimum	17,0	20,4
minimum	11,0	16,0

	Let. 1950	Let. 1951
Mehke smole:	%	%
povprečno	13,1	15,8
maksimum	15,5	17,2
minimum	9,2	14,0

Alfa kislina — humulon:		
povprečno	5,7	8,5
maksimum	7,0	10,0
minimum	3,5	6,5

Beta kislina — lupulon:		
povprečno	7,1	7,5
maksimum	9,2	8,7
minimum	5,5	6,2

Trde — gama — smole:		
povprečno	1,4	1,4
maksimum	2,5	2,9
minimum	0,6	0,4

Odstotki humulona v celokupnih smolah:		
povprečno	39,7	47,6
maksimum	48,2	53,6
minimum	31,2	37,9

Odstotki lupulona v celokupnih smolah:		
povprečno	49,0	43,4
maksimum	60,9	52,2
minimum	41,7	36,3

Odstotki gama smol v celokupnih smolah:		
povprečno	9,5	8,7
maksimum	19,1	15,2
minimum	3,7	2,4

Odstotki mehkih smol v celokupnih smolah:		
povprečno	90,1	91,1
maksimum	96,3	97,6
minimum	83,0	85,6

	Let. 1950	Let. 1951
Grenčična vrednost:	%	%
povprečno	6,5	8,9
maksimum	9,0	10,8
minimum	4,1	7,4
Antiseptična vrednost:		
povprečno	8,1	10,7
maksimum	10,7	12,7
minimum	5,4	9,3

Povprečna množina celokupnih smol savinjskega hmelja se giblje v normalnih letih med 17—18%, med tem ko je v letu 1950 bila za preko 3% nižja. Pomanjkanje vlage se najbolj odraža na zelo majhnem odstotku humulona. Letnik 1950 je imel v primeri z letnikom 1951 celih 33% manj humulona, lupulon pa je ostal povprečno na normalni višini. Razmerje humulon : lupulon je bilo v letu 1950 — 5,7 : 7,1 napram 8,5 : 7,5 v letu 1951. Procent humulona je pri našem hmelju normalno višji od lupulona. Pri inozemskih hmeljih pa je to razmerje obratno, saj imajo nekateri ameriški in nemški hmelji tudi do 10—11% lupulona.

Kot vidimo iz tabele 5 je množina lupulona v obeh letih ostala približno enaka, in sicer so povprečki v razmerju 7,1 : 7,5 (1950 : 1951). Trde smole so bile v obeh letih našega hmelja vedno okoli 10, in je bila v letu

1950 samo še 6,5, znači to res občutno zmanjšanje pivovarniške vrednosti hmelja. Letnik 1951 pa je dosegel maksimalno celo 10,8.

V celokupnih smolah je imel letnik 1950 samo 39,7% humulona napram 47,6% v letu 1951. Razmerje humulon : lupulon v letu 1950 je 39,7 : 49,0. V letu 1951 pa je to razmerje 47,6 : 43,4! Množina lupulona v celokupnih smolah je bila v letu 1950 zelo visoka, in sicer: 49,0%, napram 43,4% v letu 1951. Te številke jasno govorijo, kako zelo je odvisna tvorba humulona od vlage v zemlji, medtem ko se je lupulon normalno ali celo prekomerno razvil v storžku.

Analizirali smo tudi razne vzorce hmelja iz Nemčije letnika 1951, in sicer: »Hochprima Spalter«, »Hochprima Gebirgshopfen« in »Hochprima Tettlinger Siegelhopfen«. Prav značilen za vse te hmelje je njih visok odstotek celokupnih smol 18—20%. Množina humulona je tudi razmeroma visoka, in sicer 7—7,4%, lupulona pa je preko 10% (10—11,3%). Savinjski hmelj pa ima maksimalno okoli 8% lupulona in nikdar več. Grenčična vrednost nemških hmeljev je okrog 8,5 ter se s tem približuje našemu.

Vzorci iz Belgije in Alzacije, ki smo jih tudi analizirali, so pokazali zelo nizek odstotek humulona: 2,7 do 5,5%! Lupulona vsebujejo okrog 9—9,5% in grenčična vrednost je samo 3,8 do 5,7.

PRIJAVA HMELJA V LETU 1952

V lanskem »Hmeljarju« št. 3—4 smo obširno obrazložili, kako naj se vnašajo podatki v vpisno polo. Kljub nasvetom in prošnji so nekateri hmeljarji gotove rubrike izpustili, ali pa vnesli napačne podatke, kar je dalo veliko nepotrebnega dela, ker nismo vedeli kaj je prav, kaj ni. Da bi se te napake v bodoče ne pojavljale, bomo navedli pomanjkljivosti, ki so se do sedaj pojavljale.

Že v osnovnih podatkih, t. j. ime, priimek in ostali podatki so pomanjkljivi. Hišno številko spusti marsikateri, predvsem pa pošto in kmetijsko zadrugo. Rubrika »naziv njive« je popolnoma precej dobro dočim katastrsko občino ne navede skoro nobeden. Ravno tako pogosto manjka parcelna številka. Te podatke ima vsak hmeljar v »posetnem listu«, če pa slučajno tega nima, pa lahko dobi podatke pri KLO. Ti podatki so za nas zelo važni in če bi jih ne potrebovali, bi gotovo te rubrike opustili. Rubrika »Površina nasada v ha in a« je marsikje brez števil. Gotovo je, da ve vsak dober hmeljar za vsako njivo posebej, koliko meri, zato naj pri nobenem dobrem hmeljarju v bodoče ne manjka tudi površina nasada. Pri vpisu sadik so vedno pomankljivosti. Nekateri vpišejo vse v eno rubriko stari in novi hmelj ali pa piše samo »novi« brez števila. Marsikateri vpiše v rubriko »Število starih sadik« stare hmeljske nasade in nove, potem pa še enkrat nove posebej v rubriko »Le-

tos na novo nasajeno«. Taki podatki so samo neprijetnosti za hmeljarja za nas pa odvečno delo, ker moramo pozneje vse sezname popravljati. Razdaljo med vrstami in vrsto zemlje bi lahko vsak vpisal, ker gotovo vé v kakšni razdalji je sadil in kakšna je njegova zemlja, pa so kljub temu te rubrike marsikje prazne. Kakšne so neprijetnosti, če teh podatkov ni, ve do hmeljarji, ki so prijavili škodo po toči potem, ko je bil hmelj že obran. Vpišite jih, saj ni mnogo truda s tem. Površina posestva in ostali podatki so malokje vpisani, da ne govorimo o podatkih na zadnji strani. Precej hmeljarjev teh pomanjkljivosti ne dela, kar je dokaz, da so vestni povsod, zato velja to le onim, ki delajo te napake.

Letos teh prijavnih pol, katere boste kmalu prejeli, ne bo treba pošiljati direktno na »Hmeljno komisijo«, pač pa se bodo morale dostaviti na KLO, in sicer na dan, ki je vpisan v desnem gornjem oglu tiskovine. Na KLO bodo prevzemali te prijave nameščenci »Hmeljne komisije« in jih takoj pregledali, če so v skladu s podatki, katere ima KLO. Vse podatke vpišite točno v polo tako, da bodo vse rubrike izpolnjene. **Neizpolnjenih pol ne bomo sprejemali odnosno izpolnjevali na KLO.** Vsak hmeljar naj prečita zadnji stavek pod opombo, da ne bo pozneje jeze, če bo kateri kaznovan.

Hmeljna komisija

Položaj na evropskih hmeljskih tržiščih

V kolikor se je dalo ugotoviti, je Zapadna Nemčija pridelala o letu 1951 ca. 12.300 ton hmelja. Od tega bo porabila doma ca. 7300 ton za produkcijo 21.800.000 hl piva upoštevajoč 20%-ni višek potrebnih zalog hmelja. Na ta način je še ostalo za izvoz ca. 5000 ton. Do sedaj je izvozila v razne države ca. 4000 ton hmelja. Neprodanega in za izvoz pripravljenega je še torej v Zapadni Nemčiji ca. 1000 ton to je nekaj manj, kot znaša naš celotni izvoz.

Cene se gibljejo med 420 in 550 DM za 50 kg. Kupujejo večinoma domače pivovarne, le manjše količine gredo za izvoz po raznih kompenzacijah in premijah

tako, da so izvozne cene od 10—20% nižje od notranjih pivovarniških.

V Franciji še leži neprodanega hmelja ca. 8000 stotov. Francoska vlada noče izdajati uvoznih dovoljenj za inozemski hmelj tako dolgo, dokler ne bodo večina tega hmelja kupile domače pivovarne. Ker je hmelj razmeroma slabe kvalitete, posebno iz okolice Boeschepe, se francoski pivovarnarji branijo kupovati to blago, čeprav je razmeroma poceni. Cene se gibljejo med 40—80 dolarjev za 50 kg.

Ista situacija je v Belgiji, kjer leži neprodanega hmelja ca. 4000 stotov. Vlada ne daje uvoznih dovoljenj,

čeprav pivovarnarji in hmeljski trgovci stalno zahtevajo odobrenja za uvoz inozemskega žlahtnega hmelja z motivacijo, da za varenje dobrega piva samo belgijski hmelj ne odgovarja in da morajo imeti polovico žlahtnega hmelja iz uvoza in to slovenskega, češkega in nemškega. Obljubljeno jim je bilo, da prejmejo uvozna odobrenja za ostanek potrebe po hmelju. Med tem časom je prodala Belgija in Francija v Vzhodno Nemčijo vse razpoložljive količine hmelja zaradi česar je zaznamovati nekoliko večje povpraševanje po hmelju in s tem v zvezi tudi dvig cen nemškega hmelja posebno onega, ki ga uporabljajo nemške pivovarne, ker niso še v celoti krile svojih potreb.

V splošnem sem ugotovil, da produkcija žlahtnega hmelja, to je našega, nemškega in češkega, ki znaša v letu 1951 skupno 178.500 stotov od tega v Sloveniji 11.500 stotov, v Nemčiji 123.000 stotov (rekordna letina), v ČSR 45.000 stotov (slaba letina) ni dovoljna za kritje potreb po žlahtnem hmelju. Vendar pa ne gre prodaja žlahtnega hmelja gladko izpod rok iz razloga, ker ne žlahtni hmelji, ki so približno polovico cenejši, močno zavirajo prodajo žlahtnega hmelja. Krivda pa leži tudi na omejitvah uvoza pri državah, ki uvažajo hmelj. Hmelj ni strateška surovina, zato vsaka država gleda, da izdajo deviz za uvoz hmelja čimbolj zmanjša. Iz vseh podatkov, ki sem jih zbral v inozemstvu izgleda, da bodo v letu 1952 cene žlahtnega hmelja približno na lanskoletni višini, če bo ostala produkcija žlahtnega hmelja v dosedanjem razmerju. Seveda pa lahko nastanejo glede cen velika presenečenja navzdol in eventuelno navzgor, kar bo pač odvisno od mednarodne situacije, potrošnje piva in produkcije hmelja. Naša naloga mora biti, da bomo

vsa dogajanja budno zasledovali in se pri prodaji hmelja, ki je še vedno borzni artikel, po njih ravnali.

Da je pridelovanje žlahtnega hmelja res trudapolno delo, bi še k temu navedel, kar sem ugotovil, ne samo pri nas ampak tudi v Nemčiji. Zaradi sušnih let 1945, 1946, 1947 in deloma 1948 (pri nas izredno suho leto 1950), se je nevaren hmeljski škodljivec rdeči pajek močno razširil. Mokra leta in obilno gnojenje s humusovim gnojem ga zadržujejo, da se katastrofalno ne razširi. Zaradi tega se proti temu škodljivcu zavedni hmeljarji v Nemčiji poleg škropljenja z različnimi preparati in žvepleno — apneno brozgo uspešno borijo z namakalnimi napravami v obliki dežja. Učinek ni samo siguren proti rdečemu pajku, z namakalnimi napravami tudi istočasno zvišajo hektarski donos in tako postajajo neodvisni od pravočasnih padavin.

Ker se pri nas proti temu škodljivcu borimo samo s pršenjem in humusovimi gnojili, je nujno, da tudi mi pristopimo k namakanju v obliki dežja, s čimer bomo ne samo zavrlili in onemogočili razvoj škodljivca, temveč še v večji meri dvignili hektarski donos naših hmeljišč. Vsi pogoji so dani, posebno sedaj z regulacijo Ložnice, potrebna pa bodo velika finančna sredstva, katera pa z dobrim gospodarjenjem ne bo težko dobiti. Poleg tega ne bo več naša produkcija zaradi vremenskih neprilic nihala iz leta v leto do 100 %, ampak se bo gibala vsako leto približno na isti višini, kar bo zopet ugodno vplivalo na prodajo hmelja. S tem bomo lahko zadovoljili naše odjemalce vsako leto s stalnimi količinami hmelja, naši ljudski skupnosti pa koristili s stalnim prilivom tujih deviz.

Martin Jošt

OSKRBOVANJE HMELJARSTVA

»Hmezad«, hmeljarska zadruga v Žalcu je od 1. 1945 do danes opravila ogromno delo pri oskrbovanju hmeljarstva. Dobavila je po kmetijskih zadrugah socialističnim in privatnim proizvajalcem hmelja, ki so njeni člani, tisoče vagonov reprodukcijskega in investicijskega blaga, potrebnega za proizvodnjo hmelja, in sicer: razna umetna gnojila, zaščitna sredstva, premog, stroje in orodje, material za izgradnjo in popravilo sušilnic, hmeljevke in drugo. Poleg tega je zadruga nabavljala veliko materiala, ki ga je potrebovala za izvozno embalažo hmelja. Zadruga je v preteklih letih vse te potrebe pravočasno planirala in oskrbovala svoje člane po najugodnejših pogojih, ki jih je bilo mogoče doseči in je tako z velikim uspehom izpolnjevala eno izmed svojih nalog predvidenih v pravilih zadruga.

V vsej tej dobi je Hmeljarska zadruga v Žalcu, vse blago namenjeno hmeljarstvu, dobavljala preko kmetijskih zadrug in s tem utrjevala splošne kmetijske zadruge ter tako pomagala k razvoju zadrugištva v Savinjski dolini. Po dosednji praksi je namreč zadruga na osnovi točnih statističnih podatkov o površinah pod hmeljem in v številu sadik na področju posameznih krajevnih ljudskih odborov oziroma kmetijskih zadrug, ter poznavajoč vse potrebe proizvodnih sredstev za hmelj, sama naročala blago in ga disponirala na posamezne kmetijske zadruge. Dogodilo se je sicer, da so posamezne kmetijske zadruge, ker niso poznale potreb svojega članstva oziroma zaradi pomanjkanja skladišnih prostorov in prevoznih sredstev še večkrat pa zaradi komoditete oziroma neinicativnosti, odklanjale prevzem gotovih pošiljk, češ, saj nismo blaga naročili. Res je, da so to bili zelo redki primeri, kateri pa dokazujejo, da bodo morale kmetijske zadruge v bodoče brez ozira na najrazličnejše težave, s katerimi se bodo morale boriti, storiti vse, da bo njihovo področje pravočasno oskrbljeno z vsemi sredstvi potrebnimi za proizvodnjo hmelja.

S sprostitev blagovnega prometa in z novim finančnim sistemom bo prišlo v letu 1952 do gotovih sprememb pri oskrbovanju hmeljarstva. Hmeljarska zadruga bo še naprej oskrbovala celotno hmeljarstvo z vsem potrebnim, vendar ne bo nič več naročala in pošiljala blaga kmetijskim zadrugam brez njihovih naročil. Kmetijske zadruge bodo morale do podrobnosti poznati potrebe svojih članov — hmeljarjev, primerjajoč njihova skupna naročila z dejanskimi potrebami njihovega področja na podlagi normativov in površin oziroma števila sadik. Tako sestavljena naročila bo moral preveriti odbor odseka za hmeljarstvo pri kmetijski zadrugi in nato bodo zadruge naročila poslele »Hmezadu«. Naročilo bo moralo tudi vsebovati vse podatke, ki so za izvršitev potrebni: količino in vrsto blaga, naslov prevzemnika z navedbo železniške postaje, čas dobave (katerega bo po možnosti upoštevala), način plačila itd. Poudarjamo, da bodo s tem prevzele kmetijske zadruge na sebe veliko odgovornost, ker nikakor ne sme pri tem trpeti niti količinsko niti kakovostno proizvodnja hmelja, ki je naš najvažnejši izvozni pridelek.

Iz gornjega sledi, da je treba pri kmetijskih zadrugah poživiti delo odsekov za hmeljarstvo, ki obstojajo že dalj časa, ki pa pri večini zadrug spijo spanje pravičnega. Člani odbora tega odseka bodo običajno tudi člani hmeljarskega sveta in tako bo upostavljena ožja povezava med Hmeljarsko zadrugo in člani — hmeljarji, kar bo gotovo dobro vplivalo na pravilno reševanje vseh vprašanj v zvezi s hmeljarstvom. Odseki za hmeljarstvo pri kmetijskih zadrugah morajo stalno zasledovati vse probleme v zvezi s hmeljarstvom na svojem področju. Navedimo samo nekaj nalog: pravilno oskrbovanje hmeljarstva, vprašanje sušilnic, mehanizacija dela v hmeljiščih in razporejanje traktorskega in drugega strojnega dela, dajanje navodil za uspešnejše hmeljarjenje

itd. Seveda morajo biti člani odbora tega odseka res dobri hmeljarji, da bodo kos vsem gornjim nalogam.

Pripomniti moramo še to, da bomo morali v bodoče nabavljati vse blago po ekonomskih cenah, to je po cenah, ki jih formira industrija sama na podlagi kalkulacije svojih proizvodnih stroškov. Te cene pa ne smejo nikogar ovirati, da ne bi pri hmeljarjenju uporabljal vseh agrotehničnih sredstev, ki pospešujejo proizvodnjo, ker bomo v bodoče tudi za hmelj imeli ekonomsko ceno, ki se bo prav tako formirala na osnovi kalkulacije proizvodnih stroškov. Iz tega sledi, da bo bodoča odkupna cena hmelja primerna tako, da bodo hmeljarji dobili povrnjeno vse ono, kar so vložili v proizvodnjo hmelja, to je protivrednost za ves vloženi material in svoje delo. Vsak hmeljar, ki bo hmelju dobro stregel,

bo gotovo na dobičku, ker bo njegov izkupiček za hmelj odvisen od količine in kakovosti njegovega pridelka.

Na zasedanju Glavne zadružne zveze FLRJ v Beogradu, ki se je pred kratkim vršilo, je bila poudarjena izredno važna naloga splošnih kmetijskih zadrug na vasi. Če bodo kmetijske zadruge v Savinjski dolini s svojim smotrnim in iniciativnim delom pripomogle k dvigu proizvodnje hmelja in poleg svojih drugih nalog izvršile uspešno tudi naloge omenjene v tem članku, bodo prav gotovo delale v smislu sklepov gori imenovanega zasedanja. Poleg tega bodo s takim delom zadruge na tem področju največ koristile svojim članom, ki so po večini hmeljarji, zaradi česar bi morale svojo glavno dejavnost usmeriti v dvig proizvodnje hmelja, ki je za zadržnike in za narodni dohodek ter s tem za skupnost izredno velikega pomena.

—0—

Hmeljar kramlja

Že ponovno je Hmeljarska zadruga pozivala hmeljarje, naj bi svoje izkušnje, ki so si jih pridobili v teku svojega hmeljarjenja priobčevali v našem strokovnem glasilu, kateri bi bil po eni strani pestrejši in zanimivejši, po drugi strani pa bi se znabiti tudi marsikateri hmeljar okoristil z njimi in tu pa tam le našel in iz njih izluščil kaj koristnega za svoje hmeljarjenje. Tudi se mi zdi način kako so svojčas poedini hmeljarji ljubosumno varovali pozitivne izkušnje, katere so ali sami izsledili, ali kje na zaupen način si pridobili, skrajno ozkosrčen. Niso bili redki primeri, da so hmeljarji trosili umetna gnojila v svojih hmeljnikih, ko so bili najbolj varni, da jih ne bo nihče opazoval, na kakšen način dosegaajo dobre uspehe. Da bi pa izdali kakšna gnojila uporabljajo in kateri čas je najbolj pripraven za trošenje tega ali onega gnojila, so se pa bolj bali kot najhujšega greha in je bila to posebno za nas mlajše hmeljarje, ki smo pričeli hmeljariti na svojo pest v dobi najvišje hmeljske konjunktore, ki je nastopila po prvi svetovni vojni, s sedmimi pečati zapečateni knjiga. Posebno oni hmeljarji, ki smo hmeljarili po obrobni krajih našega okoliša in nam ni bilo mogoče razmakniti našega hmeljarstva v širino, smo se morali navadno težko boriti za vsak ar na novo zasajenega hmelja. Za nas je bila edina pot, dvigniti kvaliteto našega blaga tako visoko, da je privabljala kupce, ki so navadno v času najvišje konjunktore nakupovali hmelj v strnjenih vaseh, kjer so bile na razpolago težke partije, a k nam, ker smo bili v malo težje dostopnih krajih, so prišli šele takrat, ko je navadno cena že padla.

Ker smo bili zaradi tega prisiljeni boriti se za kvaliteto že takrat, ko je vse hlastalo po kar se da visoki kvantiteti, kar je usodno vplivalo na svetovni sloves našega hmelja, ki je padel tako globoko, da so se pri nas najprej pokazale posledice gospodarske krize, ki je med našimi hmeljarji tako kruto zagospodarila, da so naši hmeljarji povsem obubožali in bili na robu propada, takrat, v tistih najbolj črnih dneh, kar jih beleži povestnica naše doline, takrat so reševali sloves našega hmeljarstva baš ti hmeljarji iz obrobni predelov našega okoliša.

Tudi hmeljarji so ponovno izrazili željo, da bi naj naše glasilo izhajalo pogostejše in kar se da redno in urednik je sedaj tukaj, zdaj tam okregal hmeljarje, da bi naj tudi oni dopisovali v naš list, vendar so prilike bile takšne, kakršne so pač bile. Dolga leta vse sem od pričetka okupacije so ležala na naših hmeljarjih kot težka mora, tako, da je prenekateri hmeljar povsem izgubil voljo do hmeljarjenja, kaj šele, da bi še kaj napisal. Vendar se te prilike boljšajo in se je že marsikaj izboljšalo, tako, da pričanja naš hmeljar že z ljubeznijo

gojiti to našo rožico in se zato pokazujejo kar vidni uspehi. Šele takrat, ko bo hmeljar gojil to našo zemljico in hmeljsko rastlino z nežno pozornostjo, enako, kot skrbna mati neguje svoje dete, srčiko svojega življenja. Šele takrat, ko ji bo z ljubečo skrbjo posvečal prenekateri utrip svojega srca in se nežno razgovarjal z njo, kot nekdanj s svojo zaročenko, šele takrat bomo v našem hmeljarstvu dosegli vse, kar se goseči da, to je dvignili bomo svetovni sloves našega hmelja tako visoko, da bo zadnji pivovaritelj živel v prepričanju, da se brez dodatka savinjskega hmelja ne da variti dobrega piva. In to se bo zgodilo takrat, ko bomo našli popolno razumevanje vseh naših teženj in potreb pri vseh onih, ki vodijo usodo naše skupnosti. In takrat šele bo uspelo iz naše male, a lepe doline narediti tovarno za devize. Zato sem se oglasil v tem kotičku z željo, da bi tudi drugi hmeljarji prispevali iz svojih bogatih in obilnejših izkušenj v prosep našega hmeljarstva, da ne bomo svoj talent ozkosrčno zakopali, temveč dobro z njim trgovali v procvit naše skupnosti, tako, da bo to ne samo prijetno in kratkočasno, pač pa tudi zanimivo in koristno kramljanje.

Ludvik Kuder

Hmeljarji dopisujejo in vprašujejo

Kakor vidite, sta se že dva naša tovariša vključila v našo pisarijo. Želeli bi in priporočamo, da najdeta ta dva pionirja še mnogo naslednikov. Vsak naj napiše svoja izkustva glede obrezovanja, gnojenja, poletnih del in zlasti sušenja. Naj si bo beseda okorna kot iztrpljena roka, bomo mi že našli pravo struno, ki bo našla dober odjek v hmeljarski skupnosti.

Na mizo prihajajo pa huda vprašanja, ki jih je treba rešiti v soglasju z ljudsko oblastjo. Ko srečuješ na vaseh tovariše hmeljarje, vedno ista oponašanja: Kaj pa hmeljevke? Kdaj bodo, koliko jih bo in — za tem grmom leži zajec — po čem bodo.

Na ta vprašanja je treba odgovoriti. Upoštevati pa morajo hmeljarji, da je vmes višja sila neobičajno visok sneg. Čez naturo pa ne smeš zabavljati. Z dobavo umetnih gnojil in premoga so zadržniki kar zadovoljni.

Onemogli stari nasadi so trn v oči naših hmeljarjev. Dela obilo, pridelka malo. Hmeljarji želijo, da bi jim Hmeljska komisija dovolila skrčiti te nasade proti obvezi, da nasadijo mlade nasade. To bi bilo nekaj pobud iz uredniške torbe.

Urednik